

Községi választások Csehszlovákiában

Megvalósítják a községi és megyei
önkormányzatot

(Kassa, szept. 17. Az Uj Kelet tudósító-
jától.) Hetek óta heves választási agitációtól
hangos a Csehszlovák republika közléte.
Ujságokban, népgyűléseken és házról-házra járó
körtések által igyekeznek a pártok a maguk
számára megnyerni a szavazó polgárokat. Pedig
nem is országgyűlési választásokról van szó,
csupán a községi képviselőtestületek tagjait
választják meg. A fiatal köztársaság ugyanis,
az újonnan alakult európai államok között
elsőnek, nem csupán jelszónak és üres frázis-
nak tekinti a demokráciát, hanem azt meg is
akarja valósítani. A községi és megyei választás-
tást, miként az országgyűlésinél történt, a pro-
porcionalizmus elve alapján ejtik meg, vagyis
a kisebbségben lévő pártoknak is arányos kép-
viselést biztosítanak. Csehszlovákiában tehát már
a legközelebbi jövőben ismét életbelép a legtelje-
sebb községi és megyei önkormányzat intézménye.

A polgárság eleinte meglehetősen közönnyel
fogadta a községi választások kiírását s csak
lassanként ébredt tudatára nagy jelentősé-
gének. Az utóbbi hetekben azonban egészen a
szenvédelemig fokozódott a küzdelem. A
pártok minden lehető eszközt felhasználtak,
hogy tagjaik minél nagyobb számban jussanak
be a képviselőtestületekbe. Nem egy hevesebb
választási megnyilatkozásnak a bíróság előtt
lesz a folytatása. Nagyon érdekes tünet, hogy
bizonyos pártok egyes városokban paktumot
létesítettek és közös listákat állítottak fel, míg
más városokban, ahol nem történt paktum,
ugyanazek a pártok a legélesebb harcban álla-
nak egymással. A szlovák néppárt heves vá-
lasztási kampányának eredménye már is jelent-
kezett két politikai gyilkosság formájában. Al-
talanában a választási küzdelem a legheveseb-
bnek mondható Szlovákiában és Ruszinszkóban,
ahol nemcsak az egységes köztársasági pártok
küzdnek a szlovák autonómistákkal, de a
nemzetiségek is erősen beleszólnak a harcba.

A választások alkalmával szigorú bizton-
sági rendszabályok lépnek életbe. Így például
a választás napján és az azt megelőző napon
teljes alkoholtiltalom van az egész köztársaság
területén. A választási eljárás első része tegnap
zajlott le, amikor is a községi képviselőkre ad-
ták le a szavazatokat. A megyei és járási vá-
lasztások szeptember 22-én és 23-án lesznek.
A választás eredményeit szeptember 30-án fog-
ják kihirdetni.

A választási küzdelemben a zsidóság leg-
nagyobb része is mint önálló párt vett részt és
a legtöbb helyen külön zsidó listákat állítottak
fel. Különösen jó kilátásai vannak a ruszinszkói
zsidópártnak s remélik, hogy egyes városokban
tekintélyes számú képviselőt sikerül majd be-
juttatniuk a képviselőtestületekbe. A falvakra
nézve, ahol a zsidó lakosság csak kis arány-
számban van képviselve, a párt úgy határozott,
hogy a zsidóság igyekezzék lehetőleg minden
politikától mentesen a község lakosságával
egységes listában megállapodni. A legtöbb
ruszinszkói községben sikerült is ilyen meg-
állapodást létesíteni. Szlovenszkó nagyobb
városai közül Pozsonyban, Nyitrán, Kassán és
Érsekújváron állítottak fel a zsidók külön
jelölteket. Nagyon öröndetes jelenség, hogy a
legsúlyosabb chaszidok kivételével a zsidó-
ságnak sikerült ezalkalommal egységes meg-
állapodásra jutni és az adott lehetőségekhez
képest közös listákat felállítani. Annál szük-
ségesebb volt ez, mert a szlovenszkói városok-
ban az utóbbi időkben súlyos gazdasági harc
indult meg a zsidók ellen, amelynek kivédé-

sére az egyetlen mód, ha a zsidóság képviselői
is benn ülnek, a város sorsát intéző szervekben.

A községi választások lefolytatása új kor-
szakot jelent a Csehszlovák köztársaság belső
életében, mert az önkormányzati elv megvaló-

sítása jótékonyan fogja befolyásolni a demokra-
tikus államéletet. Elejét fogja venni a központi
kormány esetleges önkényeinek és alkalmat nyújt
a kisebb közületeknek is, hogy ügyeiket önállóan
és helyi szükségleteiknek megfelelően intézzék.

Az országos szakszervezeti kongresszus két napja

Eredménytelenül ért véget a két nap. Hatvanöt mandátumot semmisített meg az igazoló bizottság.
A napirendi pontokat még nem tárgyalták

(Kolozsvár, szept. 17. Az Uj Kelet tudósító-
jától.) A romániai munkásság három napra terve-
zett országos szakszervezeti kongresszusa vasárnap,
szeptember 16-án délelőtt tíz órakor vette kezde-
tét. A kongresszuson ötvenkétezer szakszervezeti
munkás képviselőtében kétszáznyolcvankét delegátus
jelent meg. A kongresszuson Sassenbach Johann,
az amszterdami nemzetközi szakszervezeti szövetség
központi titkára is részt vett. A külföldi szaktanács-
csook közül a magyarországi szaktanács nevében
Gál Benő, a csehszlovákiai szaktanács nevében
Satsucek kiküldött jelent meg.

A kongresszus napirendjének legfontosabb
pontjaként az amszterdami szakszervezeti interna-
cionáléhoz való csatlakozásnak megvitatása szerepelt.

A megnyitó

A kongresszust délelőtt tíz órakor German
Eitimiú elnöki beszéde nyitotta meg. Az elnök
megnyitó beszédében néhány szóval üdvözölte az
országos szakszervezeti kongresszust.

— A mai kongresszust, — mondotta —
amely a romániai munkásmozgalom további sorsára
döntő befolyással lesz, hosszú küzdelem után sike-
rült előkészíteni. A múlt hibáit mindnyájunknak
szomorúan kell konstatálnunk, de ezekből a szo-
moru tapasztalatokból le kell szűrniünk a jövő ta-
nulságait. A kongresszus határozataitól függ a
munkásmozgalom további eredménye, mert most
dől el, hogy a munkásság egységben marad-e és
tovább folytatja politikamentes gazdasági harcát,
vagy részekre szakadozik és telőrlődik a belső
frakció-viszályokban.

A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó
után az üdvözlő táviratok légióit olvasták fel.
Európa csaknem valamennyi államának szaktanácsa
táviratilag üdvözölte a kongresszust és az amszter-
dami internacionáléhoz való csatlakozás kimondá-
sára hívta fel a romániai munkásságot.

A külföldről érkezett táviratokon kívül, a
brbliai szaktanács az aradi Astra-gyár munkássága,
a diksöszenmártoni és hegyaljai szakszervezetek
szintén táviratilag üdvözölték a kongresszust.

A bulgáriai munkásság távirata

Az üdvözlő táviratok felolvasása után kinos
incidens zavarta meg a kongresszus rendjét. Paukel
Marcel, a bukaresti kommunistapárt titkára, az
egyik bukaresti kiküldött éles hangon követelte
az elnöktől, hogy a bulgáriai munkásság üdvözlő
táviratát is, amelyet szerinte az elnökség elsik-
kaszott, olvassák fel.

German elnök válaszában kijelentette, hogy
Bulgáriából nem érkezett távirat. Az elnök kijelen-
tésére óriási botrány tört ki, a delegátusok két
táborba szakadnak, a szociáldemokraták és kommu-
nisták elhagyják helyeiket és ingerült kifaka-
dásokkal illeték egymást. Az általános felfordulás
közepette Pauker az elnöki emelvény felé tülepszik,
a kezében a bulgáriai munkások táviratát szoron-
gatja. A szociáldemokraták utját állják Paukernek,
akit végül a rendőrök kivezetnek a teremből.

Az incidens után German elnök, aki azt
hitte, hogy Paukert letartóztatták, tiltakozott a
rendőrségi beavatkozás ellen. Az elnök tiltakozása
után a teremben tartózkodó Popovici rendőrprefek-
tus szólásra emelkedik és kijelenti, hogy Paukert
a vezetőség egyenes felhívására vezette ki a
teremből.

A zaj elűlte után az öt tagból álló igazoló
bizottság megválasztására került a sor. Az elnök-
ség az igazoló bizottságba Hoffer, Mihályi, Bartalis,

Magyar és Niculescu kiküldötteket jelöli. Az el-
nökség jelölését a delegátusok egy része felkiál-
tással vette tudomásul, mire az elnök kijelenti
megválasztásukat. A választásnak eme módja ellen
a kommunisták izgatottan tiltakoztak és heves
szóváltások után újra botrány tör ki. A nagy zaj-
ban az elnök délután három óráig felfüggeszti a
gyűlést.

Az országos szaktanács évi beszámolója

A délután három órakor folytatódó kongresz-
szuson újra az igazolóbizottság megválasztásának
kérdése került szónyegre. German elnök kijelen-
tette, hogy az igazolóbizottság megválasztása tör-
vényes. Erre a bejelentésre a kommunisták újra
nagy zajban törnek ki. Az elnök a kommunisták
állandó lárájára közepette utasítja az igazolóbizott-
ságot, hogy végezze munkáját.

Amíg az igazolás folyt, Damian párttitkár
felolvasta a szakszervezetek munkájáról szóló hiva-
tals évi jelentést.

A jelentés beszámol az elmúlt év bérvizony-
nyairól, a sztrájkokról és felsorolja azokat a kifó-
gásokat, amelyek a munkásság részéről a hatóságok
és egyes munkaadók ellen felmerültek. Rámutatott
az okokra, amelyek a munkásság mai elmaradott
nevelését eredményezték, részletesen foglalkozik az
új munkástörvénnyel, az ifjúmunkások problémájá-
val, beszéde végén a mindinkább fenyegető fasciz-
mussal is. A titkári beszámoló a késő esti órákig
tartott. Ezzel lezajlott a kongresszus napirendjének
első pontja.

Hatvanöt kiküldött m-ndátumát semmisítették meg

A hétfői tárgyalási nap során egymást érték
a súlyos incidensek, amelyek lehetetlenné tették a
legfontosabb napirendi pontoknak az amszterdami
szakszervezeti internacionáléhoz való csatlakozásnak
megvitatását. A hétfői ülést délelőtt fél tízkor Gai-
dos csernovitzi kiküldött nyitotta meg és bejelen-
tette, hogy az igazolóbizottság mindössze kétszáz-
tizenhét kiküldött megbízólevelét igazolta. Hatvanöt
kiküldött mandátumát arra való hivatkozással,
hogy megválasztásuk nem történt alapszabályszerűen,
az igazolóbizottság megsemmisítette. A megsemmi-
sített mandátumok jórészt kommunistáké, közöttük
van Christescu, a romániai kommunistapárt tit-
kára is.

A bejelentés után egymást érték az incidensek.
Előbb Flueraş szólalkozott össze Niculescu buka-
resti kiküldöttel, akit tetteleg inzultált. Flueraş
erre a teremőrök kivezetették. Az incidens után
Sassenbach amszterdami kiküldött emelkedett szólásra
akit Paukerné bukaresti kiküldött állandó közbe-
szólásaival zavart. Moscovici bukaresti kiküldött
izgatott hangon leekézeti meg Paukernét, mire
újra kitör a zaj. A nagy zajban az elnök szavazásra
tüzi ki az igazolóbizottság törvényességének el-
ismerését. A szavazás kihirdetése előtt azonban
újra botrány tör ki, mire az elnök délelőtt tizenegy
órákor az ülést telfüggeszti.

A délutáni gyűlés is ered- ménytelenül ért véget

Délután fél háromkor Gaidos elnök az ülést
újra megnyitja. A napirend előtt Flueraş bocsa-
natot kér Niculescutól, akit a délelőtti ülés során
tetteleg inzultált. Gaidos elnök ezután kijelenti,
hogy az igazoló bizottság kérdéséről a vitát lezár-
ják és rátérnek a napirend második pontjára, az
amszterdami internacionálé kérdésére.

Jumanca az előterjesztés olvasásába fog, de szavait a kommunisták lármája miatt alig lehet hallani. A szűnni nem akaró lárna közepette Jumanca eláll a szótól.

Gaidos elnök újra szólásra emelkedik és kijelenti, hogy a kongresszus ügyét nem engedi elszabotálni.

— A teremben — mondotta — olyanok is vannak, akiknek a mandátumát az igazolóbizottság megsemmisítette. Ezek az elvtársak nem akarnak a napirendről tárgyalni. Akik nem akarnak a kongresszus vitájában részt venni, azok tartsanak külön kongresszust. A kongresszust holnap reggelig felfüggesztjük, azok, akik tárgyalni akarnak az amsterdami internacionáléhoz való csatlakozásról, jelenjenek meg holnap reggel.

Az ülés felfüggesztése után Popovici rendőrprefektus szólásra emelkedik és figyelmezteti a renitenskedőket, hogy a kongresszust kötött programmal három napra engedélyezték, akik nem akarnak a kongresszus vitájában részt venni, azok a legközelebbi vonattal utazzanak haza, mert sem különkongresszust, sem agitációt a város területén belül nem tűr.

A rendőrprefektus szavai után Gaidos elnök kijelenti, hogy a kongresszus kiküldöttjeinek teljes a szólásszabadsága és a hatóságok esetleges beavatkozásáért a vezetőség elhárítja magáról a felelősséget.

**Leszállított
árak!**

HARISNYA,
KEZTYŰ ÉS
KÖTÖTTÁRU
KÜLÖN-
LEGESSEGEK
EREDETI
GYÁRI ARBAN
ÁRUSITTAT-
NAK

BLATT

**Leszállított
árak!**

KÖTÖTT-
SZÖVÖTT
ÁRUHÁZA
CLUJ
KOLOZSVÁR
FÖTÉR 13.
SZÁM
ALATT

Állami tisztviselőknek külön engedmény!

Legolcsóbban
fest, tisztít az

UNIO
gőzmosógymárka
Cluj, G. Reg. Ferd. 133

**Ha művészi kivitelű
fa vas butort**

akar venni, ne
sajnálja az utat
Marosvásárhelyre
és tekintse
meg a
SZÉKELY ÉS RÉTI
ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermeit
Asztalosok furnírzükségeit legolcsóbban itt szerezhetik be

Eredeti gyári
árak!

Eredeti gyári
árak!

„HELIOS“
kötött-szövött áruháza
Cluj, Piața Unirii
(Fötér)
7.

Óriási választék kötött és szövött
árakban, harisnyák és keztyűkben!

Uj éhségkatasztrófa előtt Oroszország

A francia segítőbizottság jelentése a szovjetkormány könnyelmű gazdálkodásáról. Másfélmilliárd pud gabona hiányzik

(Páris, szeptember 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A francia segítőbizottság főtítkársága feltűnésteltető jelentést tett közzé az „Excelsior“-ban az ideai orosz aratás eredményeiről. Nem igaz az, jelenti a főtítkárság, Mintha Oroszországban az idén jó, vagy akár csak közepes termés lett volna. Ezeket a híreket a moszkvai közéleti- és népbiztoság terjeszti, hogy ilyenformán a kormány szabadkezettel nyersen a kivitelre. Május óta az időjárás oly kedvezőtlen volt, hogy

a vetések legnagyobb része elpusztult.

Bizonyos vidékeken a hideg időjárás szokatlanul sokáig tartott, máshol pedig sáskák és más rovarok pusztítottak oly mértékben, hogy mérges gázokkal kellett küzdeni ellenük.

Julius eisején a szovjet hivatalos jelentést adott ki, mely szerint az ideai aratás eredménye másfélmilliárd pud gabona. Még e optimisztikusan beállított jelentés adatai szerint is

nyolcszázmillió pudda! volt kevesebb a termés, mint amennyi az ország szükséglete

Ez azonban nem akadályozta meg a szovjetkormányt abban, hogy pénzügyi helyzetének megjavítása érdekében engedélyt adjon hétszázmillió pud gabona kivételére. Ezt a mennyiséget valóságilag a lakosság szája elől vonták el. Ha a termésből leszámítjuk a kivitelre kerülő gabonát, egy másfélmilliárdot kitevő hi-

„Csak a palesztinai eszrog felel meg az Irás parancsának“

Glasner Akiba főrabbi felhívása híveihez. A szombat megtartása és Erec Jiszrael

(Kolozsvár, szeptember 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megemlékeztünk arról, hogy Glasner Akiba főrabbi az elmúlt szombaton nagy beszédet tartott és a halachikus részt megelőzően felhívta a hívek figyelmét egy jesiva alapítására. A beszéd második részében a főrabbi a szombat fontosságáról szólokolt. Gondolják meg jól azok, — mondotta — akiknek nincs módjukban megtartani a szombat nyugalmát, hogy támogatóik kell minden olyan akciót, mely a szombat intézményes megtartására irányul. Ezt a szent célt legeredményesebben és legközvetlenebbül Erec Jiszrael felépítésével és az ottani telepítéssel szolgálhatjuk. Ezután a főrabbi az aktuális eszrog-kérdésre tért ki. Talmudi és későbbi irodalmi források alapján mutatta ki, hogy

csakis a palesztinai eszrog felel meg az Irás parancsolatának.

Elmondotta, hogy már tíz évvel ezelőtt sürgette az Erec Jiszrael-eszrog behozatalát, mert ezzel egyrészt testvéreinknek teszünk szolgálatot, főként azonban, mert csakis ezzel tudunk teljesen megfelelni vallási kötelességünknek. Ma fokozottan fontos, hogy Palesztina-eszroggal hálálkodjunk Istennek, ma amikor tudjuk, hogy a palesztinai kolóniákon olyan ültetvényesek dolgoznak, akik a szombat szentségét soha meg nem szegik. Nemzeti és gazdasági okok, főleg pedig vallásosak szólnak a palesztinai eszrog mellett, melyet tehát kötelessége minden jó zsidónak szakkot ünnepére beszerezni.

A főrabbi a hitszónoklat során kitért azokra a híresztelésekre is, amelyek újabb időkben elterjedtek Erdélyben arról, mintha apja, Glasner Móse, elkedvetlenedett volna Erec Jiszraelben és hazakiváncsolna. Emelkedett hangon jelentette ki, hogy mindezeket Palesztina ellenségei és minden becsületes zsidó ügy elgáncsolói terjesztik. Ez a hír hamis. Cáfolatlanul felolvasta Glasner Mósének roshasána napján érkezett levelét. A nyugalmazott főrabbi a levélben csodálkozik azon, hogy e fajta híreket kolportálnak felőle. Igaz ugyan, hogy odaérkezésekor az út fáradalmait megviselték és mint-hogy éppen a legmelegebb időszakban érkezett oda, egészsége csak lassan állott helyre. Most azonban már teljes egészségnek örvend és boldognak tudja magát és

any áll elő. Az ukrainai mezőgazdasági népbiztosok hevesen tiltakoztak a moszkvai kormánytól a gabona kivitele ellen, de eddig csak kevés eredményt értek el.

A helyzet különösen veszélyes a keleti vidékeken, ahol több mint félmillió ember már most is élelmiszerhiányban szenved. Teljesen jogos az aggodalom, hogy azok a borzalmas szenvedések és elrettentő képek, amelyek az orosz éhínségről tavaly hozzánk jutottak, ezen a télen még nagyobb mértékben megismétlődnek.

Az éhínség az idén olyan területeket is fenyeget, amelyek a tavaly meg voltak kímélve.

A jelentés megemlíti, hogy a lakosság rosszultapláltsága folytán a járványos betegségek ellen való védekezés is nagy nehézségekbe ütközik. „Ez a való helyzet Oroszország élelmiszer ellátásáról, fejezi be a főtítkárság jelentését. Csak azonnali erélyes rendszabályok segítségével lehetne a közeledő rémet visszatartani és ártalmatlanná tenni.“

Nincsen kizárva, hogy a francia segítő bizottság főtítkárságának jelentése nem mentes minden politikai tendenciától, de teljesen jóindulatu forrásból származó hírek is megállapítják, hogy Oroszország ismét, talán a múlt évinél is nagyobb éhségkatasztrófa előtt áll.

áldja istent, hogy hogy hozzásegítette ahhoz, hogy kis vagyonával házat építhet Erec Jiszraelben

és ezen a révén is részt vesz az ország újjáépítésében. Reméli, hogy a zsidó nép javára még missziót fog teljesíteni élete alkonyán. Nyomatékosan kéri, hogy cáfolja meg a híreket, mintha nem érezné jól magát. Hallott ilyen híreszteléseket magáról Palesztinában és nagy felháborította. Ő épügy mint telesége és hozzátartozói jól érzik magukat és megelégedettek.

Glasner Akiba ezután az Achuzza kudarcával foglalkozott. Igaz, ugymond, hogy ez az eset sok erdélyi zsidó embernek kedvét szegte az Erec Jiszraelbe való kivándorlástól, ám mielőtt ítéletet alkotnának e kérdés felől, jó lesz ha mindenki számot vet magával és megkérdezi önmagát, eleget tett-e Erec Jiszrael iránt való kötelességének. Mert

Erec Jiszrael ügye nem egy csoport, nem egy frakció, nem egy klik dolga, Erec Jiszrael mindnyájunk legszentebb ügye.

Hibáztatja azokat a rabbikat, akik politikai okokból elhomályosítják Erec Jiszrael nagy ügyét és szegyenletes dolognak kell bélyegeznie azt, hogy az Achuzza még nem járt sikerrel. Nem lelkesedés hiánya és nem is a kivándorlók akarata miatt nem sikerült eddig, hanem a kétféle lej miatt, amit az erdélyi zsidóságnak elő kellett volna teremtenie, hogy a szentföldön egy kis erdélyi otthon teremődjék meg.

Szegyenletes és lesújtó a tudat, hogy itt nálunk vannak zsidó emberek, akik luxusra, autók és togatok tartására könnyelműen költenek és legfeljebb ha alamizsnát adnak Erec Jiszrael-célokra. A jisuv, Palesztina zsidókkal való benépesítése, a földnek zsidó kézre való jutása általános zsidó kötelesség, amely alól nem szabad kivonnia magát senkinek. Ezt a kötelességünket évszázadokon át hangoztatta a talmud és a zsidóság későbbi generációinak nagyjai.

A beszéd a hallgatóságra mély hatást tett és annak tartalmáról ma is vitatkoznak a kolozsvári hívők.

Seipel osztrák kancellár Varsóban

Varsó, szeptember 17. Seipel osztrák kancellár megérkezése alkalmából az összes lengyel lapok barátságosan írnak az Ausztriával való viszonyról. Előnyöztetően megállapítják, Középeurópanak és Lengyelországnak egyaránt érdeke, hogy Ausztria erős és független legyen.

Rothmann Márton szabókellékek és Cluj, str. Matia (v. Mátyás kir.-utca) 2. sz. rövidáru raktára. Eladás nagyban és kicsinyben. Vidéki megrendeléseket postán eszközli k

**Csecsemők, kisgyermek-
ideális ápolószere a Höfer-féle gyermek hintőpor és Höfer-féle gyermek-
crém!**

Tokio, sze-
san halad. A
helyreállítani és
ellátása biztosít
ható tárgyalások
gaival Tokio
ban eddig 84.
hajléktalan és
zésére huszmilli
segítő pénztára

Páris, sze-
ség pénzügyi b
az utódállamok
ról azt mondot
pénzügyi probl
annak tanulmá
kaphat-e Mag
hogy kölcsönt

Budapest,
pénzügyi körök
a magyar köles
népszövetség és
zésével nagyobb
sítható lesz. A
a megoldástól,
tel Magyarország

**Megkezd
Lovászi bű**

In contum

(Budapest, s
A budapesti b
ma délelőtt kez
kai vezetői elle
gyalását. Ezutt
ton kerültek, tá
ciam, a vádlott
és nemzetellen
őket az 1923. é

Hock Ján
„Magyar Tribün
rekriminálja az
mult év szept
Landau-üggyel

— Nem
ténye a borzasz
felolvasott cikk
tencia, amelyn
eme szervezetek
gon. Főleg p
ezidőben törvé
az antiszemiti
előbb az ország
fejlesztésébe
fosztogatást M
kaszárnyapüspö
orgoványi gyil
intézték.

Más cikk
madta a magya
hadsereget és E

Egy más
vállalkozása“ c

A vádirat
Márton cikkéi
sajtóhadjárata
visszatérésüket
várták. Azzal
mányt, hogy a
tikai kalandoro
fával nyomnak
irat szerint a b
hogy ellenséges
Magyarország
irányban befoly

A bíróság
Béla dr., Hock
Lajos dr., a Lov
lás elnapolását
ban legyen az ir

A bíróság
magáévá, a tárg
vázat még júniu
és így védelemi
Hock János pedi
delmével és így
nyes akadály a
naszt jelentettek
sát kezdték meg

Az épülő Japán

Tokio, szeptember 17. Az ujjáépítés gyorsan halad. A vasutvonalakat sikerült már helyreállítani és így Tokio, valamint Yokohama ellátása biztosítva van. A belügyminiszter beható tárgyalásokat kezdett a főváros hatóságaival Tokio ujjáépítéséről. A krematóriumban eddig 84.114 holttestet égettek el. A hajléktalan és nyomorgó lakosság felszegélyezésére huszmillió yent fizettek be a nemzeti segítő pénztárakba.

Beranger utja

Páris, szept. 17. Beranger, a népszövegség pénzügyi bizottságának előadója visszatért az utódállamokban tett tanulmányutjáról. Utjáról azt mondotta: a Középeurópában támadt pénzügyi problémát, Ausztria ujjáépítésének és annak tanulmányozását tűzte ki céljául, hogy kaphat-e Magyarország felhatalmazást arra, hogy kölcsönt vegyen fel a francia piacon.

A magyar kölcsön

Budapest, szept. 17. Genf politikai és pénzügyi köreiből igen kedvezően ítélik meg a magyar kölcsön ügyét. Ugy tudják, hogy a népszövegség és a jóvátételi bizottság ellenőrzésével nagyobb nemzetközi kölcsön is folyósítható lesz. A kisanant sem zárkozik el ettől a megoldástól, csak bizonyos garanciákat követel Magyarországtól.

Megkezdették Hock János és Lovászi bünpörének tárgyalását

In contumaciam ítélik meg felettük

(Budapest, szept. 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A budapesti büntetőtörvényszék sajtóbírósa ma délelőtt kezdte meg az emigráció politikai vezetői ellen megindított első bünpör tárgyalását. Ezuttal Hock János és Lovászi Márton kerültek természetesen csak in contumaciam, a vádlottak padjára. Az ügyész „állam- és nemzetellenes büncelekményekkel” vádolja őket az 1923. évi III. tc. alapján.

Hock Jánosnak a Chikágóban megjelenő „Magyar Tribün” című lapban közölt cikkét rekriminálja az ügyész. Ez a cikk még a múlt év szeptemberében jelent meg és a Landau-ügygel foglalkozik benne Hock.

Nem a Landau meggyilkolásának ténye a borzasztó, — írja Hock a tárgyaláson felolvasott cikkében — hanem az állami asszisztencia, amelynek segédletével a gyilkosságokat eme szervezetek évekig üzhették Magyarországon. Főleg pénzes zsidókra utaztak, akik ezidőben törvényen kívül állottak. Ezért kellett az antiszemitizmus csóvjával lángaborítani előbb az országot, hogy azután az általános fejvesztettségben szabadon rabolhassanak. A fosztogatást Máriás nemzeti zászlók alatt a kaszárnyapüspökök áldásával végezték. Az orgoványi gyilkosságokat egyházi segédlettel intézték.

Más cikkében Hock kiméltlenül támadta a magyarországi közéletet, a nemzeti hadsereget és Horthy kormányzót.

Egy másik amerikai lapban „Bethlen vállalkozása” címmel irt támadó cikket.

A vádirat szerint Hock János és Lovászi Márton cikkei beilleszthetők az emigráció sajtóhadjárataiba, melytől Magyarországra való visszatérésüket és a hatalom megszerzését várták. Azzal rágalmazzák állandóan a kormányt, hogy a munkásosztályt üldözik, politikai kalandorok, s minden ellenvéleményt bitófával nyomnak el. Hock és Lovászi a vádirat szerint a hatalmakat arra akarták rábírní, hogy ellenséges fegyverekkel beavatkozzanak Magyarország belső ügyeiben és ebben az irányban befolyásolták a világ közvéleményét.

A bíróság zárt tárgyalást rendel el. Róth Béla dr., Hock János kirendelt védője és Óhegyi Lajos dr., a Lovászi család megbízottja a tárgyalás elnapolását kérik, hogy a védelemnek módjában legyen az iratokat áttanulmányozni.

A bíróság a védők előterjesztését nem tette magáévá, a tárgyalást nem napolta el, mert Lovászit még júniusban hirdetmény útján megidézte és így védelemről idején gondoskodhatott volna. Hock János pedig egyáltalán nem törődött a védelmével és így a tárgyalás megtartásának törvényes akadályja nincsen. A védők semmisségi panaszt jelentettek be. Ezután a vádirat felolvasását kezdték meg.

Poincaré megint fenyegeti Németországot

Az angol külügyminiszter Párisba utazott. Francia megszállt területen betiltották a német kölcsön jegyzését

(Páris, szeptember 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Poincaré tegnap beszédet mondott St. Beuseben. Emlékeztetett a versaillesi szerződésre, amely azon alapul, hogy a háborus károk jóvátéendők.

— Csupán a versaillesi békeszerződés végrehajtását kívánjuk, — mondotta Poincaré — amely nélkül nincs megfelelő garanciánk. Ha a szerződés, amelyet Németország aláírt, a német adósság összegének megállapítását kizárólag a jóvátételi bizottságra bizza. Kezünkben fogjuk tartani a megszerzett biztosítékokat, míg ki nem eiegitenek benünket.

Páris, szeptember 17. A reggeli lapok meg-erősítik a hirt, hogy Baldwin kedd reggel Párisba érkezik és szerdán megbeszélésre ül össze Poincaréval.

Essen, szeptember 17. Degoutte tábornok, a francia megszálló csapatok fővezére, a Ruhr-vidék és a düsseldorfi hídfő területén betiltotta a német aranykölcsön jegyzését, mert azt nem terjesztették eléje jóváhagyásért. Az eddig jegyzett összegeket kártérítés nélkül lefoglalják. Az erre vonatkozó rendelet az ellene vétő magánszemélyek megbüntetését és a pénzüntézetek bezárását helyezi ki-látásba.

Amszterdam—London—Moszkva

Johann Sassenbach, az amszterdami nemzetközi szakszervezeti szövetség titkárja a három internacionálé viszonyáról, romániai tapasztalatairól és a palesztinai munkásmozgalomról

(Kolozsvár, szeptember 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány nap óta Kolozsváron tartózkodik Johann Sassenbach, az amszterdami internacionális szakszervezeti szövetség titkára. A holland munkásság vezetőjéből abból az alkalomból jött Erdélybe, hogy a romániai szocialisták háromnapos kongresszusán az amszterdami internacionálét képviselje. Alkalmunk volt vele hosszabb beszélgetést folytatni a munkásság és a szakszervezeti internacionálé kérdéseiről. Sassenbach intelligensarcu, középtermetű, szőke ember, ötven év körül. Németül beszél. S miálatt a Redut kongresszusi termében a szenvedélyek nekiszabadultan küzdenek a csatlakozás kérdése körül, a holland munkásvezér papírra veti kérdéseinkre vonatkozó válaszát. Mosolyogva mondja, hogy szóbeli interjú sohasem adott még. Ómaga is újságíró volt. Harminc éve van a munkásmozgalomban. Azelőtt szíjgyártó volt, de később annyira kiképezte magát, hogy a németországi munkásfőiskola igazgatója s az akadémiai hallgatók tudományos folyóiratának szerkesztője lett. Mielőtt mindezt elbeszélte, elkészült a válasszal első kérdésünkre.

— Mik a tapasztalatai az általános romániai munkásmozgalom helyzetéről és kilátásairól?

— Sajnos, — hangzott Sassenbach válasza — nagyon kevés megbízható tudunk a balkáni viszonyokról, ugyszintén Romániáról. Eddig ugyanis ezekkel az államokkal nem voltunk tartós összeköttetésben s ennek következtében a többi ország munkásságával sem ismertethetjük meg Romániát, amit különben ötnyelvű kiadásban megjelenő sajtótudósításaink segítségével könnyen megtehetnénk. Most megpróbálom, hogy lehetőleg minél több anyagot szerezzek és ennek alapján kimerítő jelentést tehessenek. Azt is remélem, hogy a jövőben állandó összeköttetés lesz köztünk, hogy nemzetközileg is közreműködhessünk a romániai munkásság érdekében.

— Mi az ön szerepe a mostani kongresszuson?

— Egyáltalán nem szándékozom a romániai munkásság megnyeréséért a kommunistákkal versengeni, de nagyon szívesen vagyok hajlandó kimerítő ismertetést adni az amszterdami internacionálé tulajdonképeni mibenlétéről és ezáltal romániai elvtársainknak megadni annak lehetőségét, hogy tárgyilagosan dönthessenek. Az a véleményem ugyanis, hogy maguk a vezető elvtársak sem rendelkeznek széleskörű ismeretekkel az amszterdami szakszervezeti internacionáléről.

— Mik az amszterdami internacionálé legközelebbi célkitűzései?

— Az amszterdami internacionálénak megalkulása, vagyis 1901 óta mindig ugyanazon céljai és törekvései voltak: minden nemzetbeli szakszervezetekbe tömörült munkásság érdekeit képviselni, egységes szakszervezeti taktikát folytatni és azokban az országokban, ahol a szakszervezeti mozgalom még gyenge, azt erősíteni. A nagy és közös harcokban gondoskodik az internacionálé arról, hogy az egyes szakszervezetek kölcsönösen támogatassák egymást. Az internacionálé egyik legnagyobb érdeme, hogy a népeket egymás megértésére tanította meg. A szakszervezeti internacionálé volt a háboru után az első, mely a munkásság vezetőit és csoportjait ismét tömörítette. Az utóbbi években messzemenő békeagítációt is kifejtett és a nemzetközi munkávédelem érdekében is alkalmá volt jelentős szolgálatot tenni.

— Mi az álláspontja az amszterdami internacionálénak a munkásságnak nemzeti csoportokban való szervezkedéséről?

— Nem ismerünk faji, vallási és szinbeli különbséget s ezért a külön vallási vagy faji alapon való szervezkedésnek nincs létjogosultsága. Az egyetlen nemzeti jellegű gazdasági munkásszervezet a palesztinai, melyet kénytelenek voltunk ilyen formában felvenni az amszterdami szövetségbe, mert Palesztinában más szakszervezet nincsen.

A haifai munkáskongresszus csatlakozó határozatát csak azzal a feltétellel fogadtuk el, ha később arabokat, szóval nemzsidókat is felvesznek a palesztinai szakszervezetek. Ettől az országtól eltekintve alapelveink szerint minden államban csak egyetlen központi szakszervezeti tanácsot ismerünk — s ezzel a kérdés második részére is világos feleletet adtam.

— Amszterdam milyen értéket tulajdonít a palesztinai munkásmozgalomnak s mi a fel-fogása annak törekvéseiről?

— A palesztinai munkásság és az amszterdami világszövetség közötti viszony a legjobb. Reméljük, hogy Palesztina segítségével Ázsia többi államaiban is meg tudjuk vetni a lábunkat. Elsősorban a szomszédos Egyiptomot és Arábiát akarjuk palesztinai segítséggel megszervezni s aztán továbbmegyünk és behozzuk a fekete és sárga tömegeket is az internacionáléba. Jelenleg éppen az amerikai négerséget igyekeznünk szakszervezetekbe tömöríteni... Ezentul az amszterdami internacionálénak semmi köze a cionizmushoz és terveihöz. Ha sikerül a palesztinai munkássággal felépíteni az zsidó államot, az époly kevésbé érint bennünket, mint amennyire azzal sem törődünk, ha nem építik fel.

— Milyen az amszterdami internacionálé viszonya Moszkvához és a londoni második internacionáléhoz.

— Amszterdam és Moszkva csak mint ellenfelek állhatnak egymással szemben, mert a vörös szakszervezeti internacionálé azért alakult, hogy Amszterdam ellen küzdjön és azt becsmérelje. Nem szükséges, hogy részletekbe bocsátkozzam. Ezzel szemben Londonhoz való viszonyunk csak barátságos lehet. Egyek a nézeteink és ugyanazok a céljaink, így tehát a békés együttműködésnek semmi sem áll útjában.

Az interjú ezzel végetért. Sassenbach megkönnyebülten tette le a ceruzrát. Azután fogta az irrattáskáját és elvegyült a teremből kitóduló tömegben.

Anglia külkereskedelmi statisztikája.

Londonból jelentik: A kereskedelmi minisztérium kimutatása szerint az angol behozatal augusztusban 88 millió font sterling értékű volt az előző évi augusztus 82 millióval szemben. Az augusztus havi export 66 millió font sterlinget tesz ki, vagyis 1,300.000 fonttal kevesebbet, mint az előző év augusztusában. A folyó év első nyolc hónapjában az összehozatal 704 millió font sterlinget ért el, vagyis 58 millió fonttal többet, mint az előző év hasonló időszakában. Viszont az 1921-ik évvel összehasonlítva, az angol behozatal 36 millió fonttal kisebb volt. A folyó év első nyolc hónapjának exportja is emelkedett, mert 581 millió fontot tett ki, vagyis 37 millió fonttal többet, mint az előző év hasonló időszakában.

— Szófiában a kommunisták lelőttek egy rendőrt. Szófiából jelentik: A kommunisták tegnap a piacon rögtönzött gyűlést akartak tartani. Egy rendőrtiszt felszólította a gyülekezőket a távozásra. A rendőrtisztre a tömegből rálőttek, aki azonnal meghalt. A rendőrség erre fegyverhasználat nélkül feloszlatta a tömeget. Harminc kommunistát letartóztattak.

gazdálko-
dasági nép-
szkvai kor-
e eddig csak
s a keleti
illió ember
enved. Tel-
zok a bor-
épek, ame-
ozzánk ju-
mértékben
ieteket is
eg voltak
a lakosság
nyos beteg-
gy nehézsé-
Oroszország
főtítkár je-
ndsabályok
met vissza-
ancia segít-
se nem men-
de teljesen
s is megál-
t, talán a
gkatasztrófa
segítette
at építhet
g ujjáépíté-
javára még
yomatékosan
mintha nem
ireszteléseket
borította. Ő
ól érzik ma-
kudarcával
az eset sok
z Erec Jisz-
ítéletet al-
a mindenki
magát, eleget
égének. Mert
csoport,
ik dolga,
gszentebb
kik politikai
nagy ügyét
mie azt, hogy
m lelkesedés
arata miatt
líó lej miatt,
ellett volna
kis erdélyi
hogy itt
uxusra, autók
áltekeznek és
zrael-célokra.
népésítése, a
s zsidó köte-
onnia magát
záradokon át
ésőbbi gene-
hatást tett
k a kolozs-
arsóban
osztrák kan-
összes len-
Ausztriával
egállapítják,
ak egyaránt
tlen legyen.
2. sz.
tánészközlő k
ermek-

De Rivera tábornok bevonult Madridba

Teljes győzelmet aratott a katonai forradalom. Priego tábornok lett Spanyolország új belügyminisztere

(Madrid, szeptember 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A katonai forradalom kitörésének közvetlen oka az aruli katasztrófa. Arulinál ugyanis a marokkói bennszülöttek négyezer spanyolt mészároltak le. A sorozatos vereségek miatt a spanyol ellenzéki pártok egyesültek egymással és egy esetleges

véres polgárháború megelőzésére

a magasrangú katnatisztekkel elhatározták, hogy királyhűségük kidomborítása mellett magukhoz ragadják a hatalmat, nehogy a szerintük háborús

nyeréskedőktől befolyásolt parlament és kormány határozzon a szerencsétlen hadműveletekért való felelősség kérdésében.

De Rivera tábornok megérkezett Madridba.

A főváros lakossága élénken tüntetett az új miniszterelnök mellett, akinek fogadtatására a helyőrség egész tisztikara megjelent.

Az új kormány belügyminiszterévé Vilan Priego volt madridi rendőrfőnököt nevezték ki. A rend az egész országban helyreállt.

Fiume olasz katonai kormányzót kapott

A görögök megvannak elégedve a nagykövetek döntésével. Mussolini politikája győzött a görög és a fiumei kérdésben

Genf, szeptember 17. A népszövetség Genfben levő képviselői ülést tartottak, amelyen a görög-olasz konfliktussal foglalkoztak. Egyhangú határozati javaslatban elítélik az olasz tisztek meggyilkolását, de ugyancsak elítélik, hogy Korfu bombázásával ártatlan embereket pusztítottak el. A határozati javaslat kimondja, hogy a népszövetséghez tartozó állam területének a népszövetség egy másik tagja által történt megsértése a népszövetségi tanács beavatkozását szükségeli, mely oda hason, hogy a konfliktus igazságosan oldódjék meg, a megoldásig pedig a népszövetségi ülés meghosszabbítottatik.

A nagykövetek tanácsa közölte az athéni kormánnyal a szövetséges hajóhadak előtt való görög flottatisztelgés és a meggyilkoltakért való gyászünnepek programját. Ezzel kapcsolatban

a görög sajtó elégtétellel fogadja az olasz-görög konfliktus elintézését

és elismerését fejezi ki Anglia és Franciaország iránt.

Olaszország athéni követe ma meglátogatta a külügyminisztert, akivel megállapította a megkövetési ceremónia részleteit. Ugyan e célból a hadügyminiszter is látogatást tett a francia, angol és olasz követeknél.

Kis hírek Palesztinából

Egyik arab lap jelentése szerint az angol kormány újra több arab előkelőséget hívott meg az Advisory Councilba. A meghívottak azonban ezt visszautasították.

A „El Karmel” arab lap cikket ír az arab delegációnak londoni balsikeréről. Az angol kormány — írja a lap — időt akar nyerni amíg Hussein királynak sikerül a palesztinai arabokat megnyerni a Hedzsasz-szerződés számára. A delegációnak tehát az a feladata, hogy úgy Angliát, mint az arabokat meg kell győzni annak szükségességéről, hogy az 1918-ban tett ígéretek be kell váltani. A delegációnak az angol parlament megnyitására Londonban kell maradnia.

A Samarja kerület kormányzója jelentést tett az angol kormánynak, hogy az ottani Keresztény Mohamedán Társaság egy titkos organizációhoz tartozik, amelynek az a célja, hogy a Palesztinában lakó angolokat kiirtsák. A kormányzó bizonyítékokat is produkált.

Október elsején egy arab katolikus főiskola nyílik meg Jeruzsálemben „Palesztinai patriarhális egyetem” címen. Az új egyetem arabkatolikus alapítvány és célja az, hogy kulturális téren felvegye a versenyt az előretörő zsidó kultúrával s konkurenciát teremtsen a zsidó egyetemmel szemben. Az egyetemnek filozófiai, orvosi, jogi és technikai fakultása lesz. Előadási nyelve az arab, de az angol nyelv is kötelező.

Jeruzsálemben általában lanyha az üzletmenet. Egyedül a gabonakereskedelemlénél. Transzjordániából nagyobb mennyiségű gabonát hoztak be. A piacon most szerepel először a haifai, az új zsidó malom által előállított liszt.

Ugyancsak elintézték tekinthető az olasz-jugoszláv konfliktus. A római lapok hangsúlyozzák Olaszország békülékeny szellemét a fiumei kérdésben, kijelentik, hogy ez az ügy elvesztette országos jellegét és csak

egyszerű határkérdéssé vált.

Olaszország morális szolidaritását feltétlenül megőrzi e tiszta olasz város iránt, de ez a kötelesség nem vonhatja el a kormány figyelmét más, sokkal fontosabb problémáktól.

Róma, szept. 17. Az olasz kormány Giardino szenátor-tábornokot

Fiume katonai kormányzója

nevezte ki az abnormális viszonyok és a város helyzetének szabályozására és a közrendet és a közigazgatás zavartalanítását biztosítsa. Olaszország ezt a kinevezést Jugoszláviával és a többi hatalommal is közölte.

Genf, szeptember 17. Olaszország és Jugoszlávia előzetes megbeszélése értelmében lajstromozás végett bemutatották a népszövetségnek a rapallói és santamargheritai szerződéseket. Uj konfliktus esetén a szerződések magyarázása és rendelkezéseiknek alkalmazása a népszövetséget illeti meg, ha valamelyik fél hozzáfolyamodik. Ezentúl egyik fél sem vonhatja kétségbe a népszövetség illetékességét.

Valószínű, hogy az idén a belföldi gabona és liszt felveszi a versenyt a külföldivel.

Hivatalos jelentések szerint az árak Palesztinában 1922-höz képest 20.12 százalékkal, 1921-hez képest 31.39 százalékkal estek. Az árak legalacsonyabbak Haifában és Jaffában.

Két hang Magyarországon a zsidókérdésről

A pomázi népgyűlés megértést, a szegedi népgyűlés gyűlölséget hirdet

(Budapest, szept. 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Magyarországon tegnap két népgyűlés zajlott le és mind a kettő során a zsidókérdést is szóvá tették. Pomázon Vass miniszter a társadalmi béke szükségét hirdette, Szegeden a szélsőjobb a zsidókérdés radikális megoldását sürgette.

Vass miniszter Pomázon a hősi halottak emlékoszlopának leleplezése alkalmából tartott beszédet.

— A nemzetnek — mondotta a miniszter — egységesnek és szilárdnak kell lennie. Faji, vallási, osztály és egyéb különbségeknek nem szabad széttagolni a nemzetet.

Szegeden a szélsőjobb oldali frakció tartott gyűlést. Eckhardt a gyűlésen felszólalt és azt mondotta, hogy a zsidókérdést léha pofozkodással nem lehet megoldani. Eckhardt után Friedrich beszélt, aki arról panaszkodott, hogy az ország zsidókézen van. Lendvai beszédében a zsidókérdés sürgős és radikális megoldását követelte. Szerinte a zsidókérdést már az első nemzetgyűlésnek meg kellett volna oldania.

A mai valutapiac

A lej esett. A francia frank gyengülése

A múlt héten megindult szilárd tendenciát lanyhuló irányzat váltotta fel. Zürichben a francia frank körülbelül tíz-tizenkét pontnyit esett, ami természetesen magával vonta a lej gyengülését is. A nyugati valutában erre megindult a kereslet. Azt hiszik, hogy ez a hullámvész tisztára bankmanőver. A lej vásárló ereje ugyanis semmiben sem változott és nagyobb külföldi pénzügyi tranzakciók híre sem bukkant fel. A mai napon nehéz még jóslásokba bocsátkozni, vajjon a lej e héten zuhanó tendenciát fog mutatni, vagy pedig megáll mai nivóján.

Szeptember 17-én 100 lejért fizettek Kolozsvárt:

8000—9000 külf. magyar koronát,
14000—15000 belf. magyar koronát,
8-90—8-96 francia frankot,
2-30—2-45 svájci frankot,
0-45-00—0-45-20 dollárt,
10-30—10-42 olasz lírát,
31400—32500 osztrák koronát,
15-00—15-30 cseh koronát,
0-9-70—0-9-75 font sterlinget.

Valutapiac szeptember 17-én:

Zürichi zárlat: Berlin 3¹/₂, Newyork 565-25, Páris 3275, London 2568, Milano 2485, Prága 1697-50, Budapest 310, Belgrád 605, Bukarest 260-00, Varsó 20, Bécs 7975, bélyegzett —.

Bukarest. Devizák: Páris 1255, London 990, Newyork 217, Róma 962, Zürich 38³/₄, Prága 650, Bécs 32, Budapest 120, Berlin —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 800—810, márka 25—35, léva 200—210, török líra 115—120, font sterling 1005—1010, francia frank 1270—1275, svájci frank 40—41, líra 930—940, drachma 400—420, dinár 215—220, dollár 224—226, lengyel márka 10—11, osztrák korona 34—35, magyar korona 75—85, cseh korona 640—659.

— Az Uj Kelet marosvásárhelyi megbizottja Hirsch Simon ur, Banca Marmorosch, telefon 67, aki minden a lapot illető ügyben felvilágosítással szolgál.

— Megörült, mert a leányát elcsábították. Szombaton este értesítették Covacevicu rendőrkapitányt, hogy a Széchenyi-téren egy örült ember támadta meg a járőreket. Az örült fekete szalonruhában van öltözve, cipő azonban nincsen a lábán s egy hatalmas fadoronggal a kezében rémitgeti a járőreket. A rendőrkapitány egy rendőrosztaggal indult az örült ember kézrekerítésére. A Széchenyi-téren találtak szembe a szerencsétlen emberrel, akinek, midőn a rendőrség emberei megjelentek a helyszínen, fokozódott a dühöngése. Artikulálisan hangon fenyegette a rendőröket. Covacevicu kapitány parancsot adott, hogy fogják le. Az örült vérborult szemekkel bámult a feléje közeledő rendőrökre, majd ütésre emelte fel a hatalmas fadorongot. Egyik rendőr kiütötte kezéből a dorongot, mire az örült futásnak eredt. Rövid hajsza után végül is sikerült elfogni. Bekísérték a III. kerületi rendőrségre, ahol megmotosása után a nála talált iratokból megállapították, hogy B. Lajos nagyváradi hivatalnok. Összefüggéstelen szavaiból csupán annyit lehetett kivenni, hogy a leánya megszökött tőle s ellopta vagyonának legnagyobb részét.

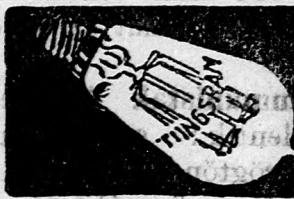
Ezuton kívánok rokonaimnak és ismerőseimnek boldog újévet

FARKAS JAKAB

Marosujvár

Lusztig és Nussbächer

cukorkakülönlegességek állandó raktára
Cluj, C. Reg. Ferdinand 31



TUNGSRAM

A legjobb villanykörte
Mindenütt kapható.

Mégis csak CZINK fest, tisztít végyileg legszebben, legolcsóbban Cluj

HI

Az Uj Kelet az egyetlen napilapja.

Az Uj Kelet cikkeinek jelölésével engedélyezett.

Elfizetési árak: Egy példányra 320 lej.

Felelős szerkesztő: M. Orozaniában és külföldön Rador Publicita hirdetési iroda.

Méir Aár

(Az Uj Kelet)

Az Uj Kelet megkezdjük Méir Aár gényének, az „En Méir Aár Goldschmid dásán helytelenül a irodalom egyik legki október 26-án szül ségben. Iró pály hogy serdülő gyerm dánul és csak a le vét beszélt. A le családjának is kezd fiatal Goldschmidt rült csak Dániába.

A magas ku jában fejlődhetett korában már ő vo Gyermekkori emlé den alkotásán. Le nek és drámainak életből merítette. kodó modorban, m festését jellemzi. nincsen semmi bocsá és semmi önkigun mint amilyen ő erényeikben egyar akik ököllel feleln Ebből a szempont műve az „En Jöde” „Egy zsidó sors”.

Az európai be ez a grandiózu végső megállapítá kultura, felvilág legizőbb szerelem egymásnak idegen ösztönös ellenszen semmiféle emberi Éls Goldschmidt e világlátásának ezt Jöde-ban ne csal hébernyelvű bibli elé is tárja. Bús is megnyilatkozik.

A modern és eddig az egye héber betűket me a világirodalom k foglal helyet. E adja meg enne kereten belül egy előtt, az örök zsi melyben a gyeng büszke és fele őszinte és filozófi pedig olyan, h „cionizmus előtti

Goldschmid augusztus 15-én. 1919-ben orszá meg legnagyobb dulóját. A kopen család, a parlam kulturális intézm monstrációban hó emléke előtt.

— Novem menti ülészak minisztertanács aqtivitásával. hívják össze a nisztertanácson nek reszortjukro — Argeto ból. Bukarestbő Argetoianu elha néppárt kisnev az Averescu-pár

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bányási zsidóság napilapja.

Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei, félre 320 lei, egész évre 620 lei.

Felelős szerkesztő: Marton Ernő dr.

Óromániában és külföldön az „Uj Kelet” részére kizárólag Rador Publicitate (București, Str. Gen. Berthelot 1.) hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.

Méir Aaron Goldschmidt

(Az Uj Kelet új regényéhez)

Az Uj Kelet szeptember 22-iki számában megkezdjük Méir Aaron Goldschmidt hatalmas regényének, az „En Jöde”-nek folytatásos közlését. Méir Aaron Goldschmidt (könyveinek német kiadásán helytelenül Meyernek írva), a modern dán irodalom egyik legkimagaslóbb költőgyénisége 1819 október 26-án született egy lengyelországi helységben. Írói pályafutásának egyik érdekessége, hogy serdülő gyermekkorában még nem is tudott dánul és csak a lengyelországi zsidók jiddis nyelvét beszélte. A lengyelországi zsidóüldözések az ő családjának is kezébe nyomták a vándorbotot és a fiatal Goldschmidt keserves hányattatás után került csak Dániába.

A magas kulturájú országban teljes pompájában fejlődhetett ki írói tehetsége és érett férfikorában már ő volt Dánia legünnepeltebb írója. Gyermekkori emlékei azonban végigkísértének minden alkotásán. Legnagyobb műveinek, regényeinek és drámáinak tárgyát csaknem kizáróan a zsidó életből merítette. De nem abban a meghunyászkodó modorban, mely az átlag-zsidó regények jellemzője. Goldschmidt zsidó jellemeiben nincs semmi bocsánatot vagy elnézést kérő gesztus és semmi önkignyolódás. Karakterei — csak úgy, mint amilyen ő maga is volt, — hibáikban és erényeikben egyaránt kemény, haragos karakterek, akik ököllel felelnek a méltatlan ökölcsapásokra. Ebből a szempontból egyik legkarakterisztikusabb műve az „En Jöde” című regénye. Magyarul: „Egy zsidó sors” a cím legbivőbb fordítása.

Az európai mentalitás örök harcát mutatja be ez a grandiózus regény a zsidóság ellen és végső megállapítása az, hogy hiába való minden kultúra, felvilágosodottság, szabadelvűség és a legizőbb szerelem is: az egymás mellé sodort és egymásnak idegen fajok harcát, a gyökeret vertek ösztönös ellenszenvét a gyökértelenekkel szemben semmiféle emberi haladás nem tudja megszüntetni. És Goldschmidt elég bátor jellem volt ahhoz, hogy világlátásának ezt a végső konzekvenciáját az „En Jöde”-ban ne csak megsejtse, hanem regényének hébernyelvű bibliai mottójában nyíltan a világ elé is tárja. Büszke zsidósága ebben a mottóban is megnyilatkozik.

A modern zsidó írók között ő volt az első és eddig az egyetlen, aki regényének homlokára héber betűket mert írni. Az „En Jöde” ma már a világirodalom klasszikus költői alkotásai sorában foglal helyet. Egy megrendítő szerelmi történet adja meg ennek a regénynek keretét — és a kereten belül egy zsidó élet játszódik le szemünk előtt, az örök zsidó végzet, a fajok örök harca, melyben a gyengébb bukik el, de ez az elbukás büszke és felemelő. Jellemfestése mindenütt őszinte és filozófikusan mély. Egész világfelfogása pedig olyan, hogy teljes mértékben ráillik a „cionizmus előtti cionista” meghatározás.

Goldschmidt, mint Dánia ünnepelt írója 1887 augusztus 15-én halt meg Kopenhágában. Dánia 1919-ben országos nagy ünnepségekkel ülte meg legnagyobb írója születésének százéves évfordulóját. A kopenhágai ünnepségen a dán királyi család, a parlament, az összes dán tudományos és kulturális intézmények együttes és hatalmas demonstrációban hódoltak a lengyelországi zsidó tü emléke előtt.

— **November 15-én nyitják meg a parlamenti ülésszakot.** Bukarestből jelentik: A mai minisztertanács foglalkozni fog a parlament aktivitásával. Valószínűleg november 15-ére hívják össze a törvényhozó testületet. A minisztertanácsban a szakminiszterek jelentést tesznek reszortjukról.

— **Argetoianu végleg kiválik a néppártból.** Bukarestből jelentik: A „Lupta” szerint Argetoianu elhatározta, hogy nem megy el a néppárt kisenevi kongresszusára és végleg kilép az Averescu-pártból.

— **Az újságírónap.** Vasárnap délelőtt kezdődtek az újságíró ünnepségek a magyar színházban egy gyermekelőadással, amelyen Sarkadi Aladár, a budapesti Vigszínház komikusa meleg humorával boldog órákat szerzett annak a gyermekszeregnek, amely az újságírónap tiszteletére megtöltötte a színházat. Sarkadi kifogyhatatlan volt bájos ötletekben és elragadó improvizált mókáival, amelyekkel a felnőtteknek is, akik a színházban voltak, felejtethetetlen napot szerzett. Sok szimpátiával fogadták a gyermekek Gara Akos író szereplését és a többi művészt is. Délután az eső ellenére tengernyi nép sietett a sétaterre, ahol szerpentin- és konfetticsaták, mókák, vidám attrakciók mulattatták a közönséget. Este újabb vidámságok következtek és a sétatéri vendéglő dobogóján Kolozsvár művészársadalmának legjobbjai mutatták be tehetségük legjavát. A kabarét bál követte, amely a reggeli órákig tartott. Az újságírónap szép anyagi és erkölcsi sikert hozott az újságírók nyugdíjalapja javára.

— **Orosz-amerikai kereskedelmi egyezmény.** Newyorkból írják: Az United Amerika Company áru ki- és bevitelére egyezményt kötött az orosz kormánnyal. Az amerikai társaság nyersgyapotot, gépeket és kémiai gyártmányokat exportál és cserébe bőröket, aszbeztet, sőtéket és egyéb nyersanyagokat exportál Oroszországból.

— **Oroszország kártérítést kér Bulgáriától.** Szófiából jelentik: A szovjetkormány jegyzéket küldött a bolgár kormányhoz, amelyben 20.000 aranyrubel kártérítést követel Salopuginnak, az orosz vöröskereszt misszió tagjának meggyilkolása miatt. Követeli mindazon tisztviselők megbüntetését, akik orosz alattvalókat üldöztek. Követeli továbbá az orosz fegyverárk vezérkarának kiutasítását Bulgáriából. Végül az orosz kormány azt a kívánságát fejezi ki, hogy újabb szovjetmissziót küldhessen Szófiába, amely az orosz alattvalók repatriálását végezze, de erre csak abban az esetben hajlandó, ha biztosítják a misszió diplomáciai sérthetlenségét, titkos sifre-távíratok küldésének a jogát és kurirszolgálatot.

— **Meghalt Rákosi Viktor.** Rövid távirati tudósítás egy nagy magyar író halálának hírért hozza Budapestről. Rákosi Viktor, a modern magyar beletrisztika és újságírás egyik legnépszerűbb reprezentánsa 15-én déli egy órakor meghalt. Halálát tüdőgyulladás okozta. Rákosi Viktor a magyar irodalom és politika terén egyaránt egyik nemes képviselője és harcosa volt a háborúelőtti szabadelvű, demokratikus Magyarországnak. Mint aktív politikus két cikluson át országgyűlési képviselő volt. Fanatikus magyarságot a negyvennyolcas pártpolitika szolgálatába állította, de egyike volt azoknak a keveseknek, akiket sem a maga fájának szeretete, sem a pártpolitika keretei nem tudtak az általános emberi megbecsüléstől és megértéstől elhatárolni. Mint író egyike volt a legtermékenyebb magyar litteratusoknak. Írásain erős Jókai-hatások látszanak és a nehezebb fajsúlyú Mikszáth Kálmán mellett hosszú ideig ő volt a magyar irodalom legmagyarabb humoristája. Regényei, drámái, novellái és kisebb karcolatai, melyeket Sipulusz név alatt írt, sohasem nőttek túl Magyarországot határait és bizonyára a jövőben sem fogják. De amit írt, azt mind igaz emberszeretet, a maga fájáért való rajongás, mások igazának megbecsülése és num köznap irói készség jellemezte. Ez teszi megrendítővé minékünk is Rákosi Viktor halálát.

— **A bukaresti orvosok és ügyvédek a pénzügyminiszternél.** Bukarestből jelentik: Az orvosok és ügyvédek egy küldöttsége ma megjelent a pénzügyminiszternél és tiltakozott a túlzott adó-kivetés ellen. A miniszter megígérte, hogy a jövőben mindkét foglalkozási ágból több képviselő lesz az adó-kivetési bizottságban, akik kellőképpen ellenőrizni fogják az adó-kivetéseket.

— **Harding özvegyének nyugdíja.** Mrs. Florence Harding, Amerika hagyományos szokásaihoz híven, megkapja elhunyt férjének a fiskális év hátralévő idejére fel nem vett fizetését, összesen mintegy 65.000 dollárt. Azonkívül kap a kongresszustól 5000 dollár évjáradékot és levelezéséhez bélyegmentességi jogot. Ugyaníly gavallérosan járt el az amerikai törvényhozás valamelyei, hivatali ideje alatt elhunyt elnök özvegyével, Mrs. Harrisonnal, Mrs. Garfielddel, Mrs. Lincolnnal és Mrs. Mac Kinleyvel. Az 5000 dolláros nyugdíjat a kongresszus különben eddig, két esetet kivéve, minden volt elnök özvegyének megadta még

akkor is, ha az elhalálozás az elnöki terminus lejártá után történt. Az is hagyományos szokás, hogy az elhunyt szenátorok és képviselők özvegyei a férjeik egy esztendei egész fizetését kapják, ami 7500 dollár. Ez szokásjogon jár csupán, mert minden esetben a kongresszus jóváhagyása kell hozzá. Az elnök fizetése 65.000 dollár és 25.000 dollár utazási pótlék. Az elhunyt elnök temetésének összes költségeit is az ország viseli.

— **Egy nagyváradi orvos feleségének öngyilkossága.** Nagyváradról jelentik: Szombaton tragikus körülmények között halt el egy közismert nagyváradi asszony, dr. Schwatz Illés nagyváradi orvos felesége. Schwatzné már hosszú idő óta súlyos ideg-bajban szenvedett. Allapota az elmúlt héten javulóban volt, szombaton azonban hirtelen idegroham vett erőt rajta s a szerencsétlen uriaszony szublimáltal megmérgezte magát. Mikor férje az öngyilkosságot észrevette, feleségét már nem lehetett az életnek megmenteni. Schwatzné szombaton este kinos szenvedés után meghalt.

— **Stroiescu százados halálos zuhanása.** Aradról jelentik: Beszámoltunk arról, hogy Aradon Stroiescu százados rejtélyes körülmények között meghalt. Az ügyben a hatóságok vizsgálatot vezettek be, amely megállapította, hogy Stroiescu százados ittas állapotban tért szállodabeli lakására s véletlenséggel folytán zuhant ki az ablakon.

— **Hogyan lehetne megjavítani az ország vasuti szállítását?** Bukarestből írják: Mosoiu Traján közlekedésügyi miniszter a vasuti szállításról nyilatkozott az egyik bukaresti kormánylapnak. A miniszter elismerte, hogy az erdélyi vasuti szállítás sok kívánni valót hagy és a nehézségeket annak tulajdonítja, hogy az erdélyi vasutak a MAV. hálózatába voltak baillesztve s a Budapest és Fiume felé való szállításra gravitáltak. Ezen a bajon a kormány új vonalak építésével akar segíteni és az erdélyi hálózatnak a régi királyság hálózatába való bekapcsolását ezenkívül nemzetvédelmi szempontokból kívánja megoldani. Az erdélyi és regát között forgalmat okvetlen meg kell javítani. Ezután Mosoiu tábornok a már sűrűn ismertetett vasutépítési terveket elevenítette fel. Ezek a Brassó—Nehoiás—Buzeu, Brassó—Galac kettős vágány, Livazény—Bumbesti a zsilvölgyi szénmedencében, Vaskóh—Nagyhalma, amelynek célja a Nagyvárad—Krajova—Bukarest közötti közvetlen összeköttetés, Karánsébes—Resica és Báziasnak a fővonalba való bekapcsolása, a Bukovinával való közvetlen összeköttetés megteremtését szolgálja a Nagyilva—Dornavatra vonal. A miniszter kijelentette, hogy ezekre a vasutépítésekre a takarékoskodó Bratianu Vintila is fedezetet fog találni, mert a nemzeti és gazdasági konszolidáció céljára mindig meglesz a szükséges pénz.

— **A Landau-pőr a kuria előtt.** Budapestről jelentik: Ma tárgyalta a Landau-gyilkosság részeseinek bünperét a kuria. A legfőbb magyar bíróság megváltoztatta a Tábla ítéletét és Sipost ötévi, Ruzicsot hérom és félévi fegyházra, Becker Istvánnét pedig három hónapi fogházra ítélte.

— **Tolvaj helyett a feleséget lőtte agyon.** Londonból jelentik: Albert Domine bankhivatalnok lakásán több izben egymás után tolvajok jártak, kik felnyitották elhatárolt szoba ajtaját. A bankhivatalnok elhatározta, hogy csapdát állít fel ellenük. Vadászfegyverét megtöltötte és az ajtónak irányítva úgy erősítette meg, hogy ha valaki az ajtót kinyitja, az ajtó egy spárgavezeték révén megriantja a fegyver ravaszát. Domine fiatal felesége nyaralásáról csütörtök éjszaka váratlanul hazaérkezett s mikor örömprepsve kinyitotta lakását, hogy férjét meglepje, a vadászfegyver eldőrdült s a sörétek halálra sebeztek a boldogtalan teremtést. Mikor a férj a szomszéd szobából előrohant s látta a borzalmas szerencsétlenséget, felkapta a fegyvert és agyonlőtte magát.

* „Modéles Elegantes” Dr. F e k e t é n é divatszalonja, Mikó-utca 30. az őszi szezon megkezdte. Legújabb őszi modellek, ruhák és kabátok. Vállal mérték és modell után. Telefon-szám 554.

* אתרונין Minden zsidónak kötelessége אתרונין ארץ ישראל vásárolni. Kapható Str. Cipariu 2. sz. (v. Heltai-ut) és a Gilajon papirkereskedésben Hosszu-u. 3. szám alatt.

SPORT

Victoria—MCFR 4:0 (1:0). Az új CFR-pályán megtartott mérkőzés, amint az előrelátható volt, a Victoria győzelmével végződött. Mindkét félidő a Victoria támadásainak jegyében zajlott le. A már-már eldöntetlennek látszó első félidő gólját a 44. percben Cipicigán lövi. A második félidő 5. percében Cipicigán újabb gólt lő, majd a 25. percben Szilágyi a kapus súlyos hibájából háromra szaporítja a gólok számát. A teljesen összeroppant vásárhelyi csapat a 43. percben újabb gólt kap, amelyet ismét Szilágyi révén ér el a Victoria. A vendégcsapat abszolút rossz benyomást keltett lélek nélküli rossz játékával. Nincsen a csapatnak egyetlen kiemelkedő játékosa. Kellemes feltűnést keltett a Victoria fair játéka és a csatársor eredményessége. Legjobb emberei Fazekas, Krieshoffer és Cipicigán voltak. Czinczár Imre (Haggibbor) vezette a mérkőzést.

CFR—Haggibbor 2:1 (2:1). A mérkőzést megelőzően folyt le az új pálya ünnepélyes megnyitásának aktusa. A résztvevő négy csapat jelenlétében dr. Tatár, a Com. Reg. elnöke üdvözlö az új pályatulajdonos egyesületet, majd a résztvevő csapatok vezetői is üdvözlö az új pálya birtokosait. Stotter Aladár, a Haggibbor elnöke átadja az egyesület hatalmas batérkoszoruját és Lazarovits csapatkapitány is virágsokrot ad át a játékosok nevében. A CFR vezetői meghatottan mondanak köszönetet az üdvözlésekért, lefényképezik a résztvevő csapatokat és azután kezdetét veszi a játék. A CFR-csapat nagy lelkesedéstől, tüzelve azonnal támadásba kezd, és már a 6. percben Ujfalvi révén gólt ér el. A több tartalékkal játszó Haggibbor-csapat nem igen ambicionálja a játékot, de míg a Haggibbor-csatárok több jó helyzetet eludvariaskodnak, addig a CFR a 25. percben — ha nem is teljesen szabályosan — újabb gólt ér el. Az újabb gól kissé telvillanyozza a Haggibbor-csapatot, támadásai most már élénkebbek, aminek eredménye a 34. percben Rosenberg gólja. A második félidő élénkebb tempóban folyik már, de a védelmek mindkét részén hibátlanul verik vissza a támadásokat. A győztes csapat legjobb része a közvetlen védelem, de igen tetszősen dolgozott az Ujfalvi, Takács, Feichninger belső trió is. Általában a CFR csapata megérdemelten győzött és játéka alapján, ha a csapat további mérkőzése is ily lelkes játékot fog produkálni, benne látjuk az őszi bajnoki mérkőzések résztvevőinek egyik leg-erősebb csapatát. A Haggibbor kissé kényelmesen játszott a végig a mérkőzést, de játéka így is eléggé tetszetős volt. A csapat és egyben a mezőny legjobb embere Ankraut, aki ma holnap az egyik legjobb kolozsvári csatárrá fogja magát kinőni. Molnár Lajos, a bírótiszt elnöke vezette az abszolút tair, sima lefolyású mérkőzést.

A nagyváradi futballderbi a NAC és Törekvés csapatai közt a NAC 2:1 arányú megérdemelt győzelmével végződött.

Egyetértés—Sz. Törekvés 1:0.

Temesváron az Unirea és Kinizi csapatai közt folyt le az őszi futballderbi. Győzött az Unirea 3:1 arányban.

Szamosújváron a KKASE 1:0 arányban vereséget szenvedett a Spártától.

Arad: Gloria-CFR—AAC 4:1. I. o. bajnoki. Nagy meglepetés. ATE—Camp 2:2 I. o. bajnoki.

Nagyszalontán a Makkabea 2:1 arányú vereséget szenvedett az NSC-től.

A Sporthírek uszóversenye. A késői szezonban rendezett verseny nem sok érdekességet mutatott. A serleg győztese a KAC lett 23 ponttal a Haggibbor előtt, mely csak 20 pontot ért el. Főbb eredmények. 35 m. gyermekverseny (fiú): 1. Ciment (Haggibbor) 26:8 mp. 50 m. ifj. melluszás: 1. Nagy (MSE) 40 mp. 50 m. senior sprint: 1. Pusztaffy (KAC) 32:4 mp. 100 m. mell senior: 1. Péntek (KAC) 1 p. 45:4 mp. 50 m. hölgyverseny: 1. Rosenfeld Böske (H) 55:2 mp. 50 m. oldal senior: 1. Sugár (H) 46 mp. 50 m. ifj. gyors: 1. Manz (KAC) 36 mp. 50 m. ifj. hát: 1. Csizsár (MSE) 45:2 mp. 100 m. hát senior: 1. Bányai (KAC) 1 g. 45:2 mp. 50 m. iir. oldal: 1. Besztercey (MSE) 45:4 mp. 4×50 m. vegyes senior staféta: 1. KAC (Péntek Bányai, Manz, Pusztaffy) 4×50 m. ifj. gyors: 1. MTK (Sugár, Molnár, Gnädig, Csúpe) 2 p. 46:2 mp.

A KAC országos versenyének eredményei: 3000 m. síkfutás: 1. Bujdos (KAC) 10 perc 47 mp. Gerelyvetés: 1. Péter (KAC) 38:70 m. 800 m. síkfutás: 1. Vidák (ATE) 2 perc 14:4 mp.

100 m. síkfutás: 1. Péter (KAC) 11:3 mp. Magasugrás: 1. Péter (KAC) 172 cm. 1500 m. síkfutás: 1. Vidák (ATE) 12 perc 55:8 mp. Súlydobás: 1. Fritz (ATE) 12:85 cm. 4×100 m. staféta: 1. KAC 46:6 mp. Diszkoszvetés: 1. Blaj (Univerzitatea) 34:91 cm. 200 m. síkfutás: 1. Péter (KAC) 23:1 mp. (országos rekord). Távugrás: 1. Donogán (KAC) 586 cm. 400 m. síkfutás: 1. Kormos (KAC) 55:2. Rudugrás: 1. Vajna (KAC) 275 cm. 3×200 m. staféta: 1. KAC (Péter, Donogán, Kormos) 1 perc 15:1 mp.

Budapesti eredmények:

MTK—BTC 2:0, FTC—KAC 2:0, VAC—Törekvés 1:0, Vasas—UTSE 3:2, Zugló—III. kerület 0:0, UTE—33FC 2:0.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Heti műsor

Kedd este: Szerencsetánc. Operettrepriz. Sarkadi Aladár vendégjátékával. Premier helyárrakkal. Premierbérlet 4 szám. Sorozatszám 38.

Szerda este: Hazudik a muzikaszó. Új szereposztással. Kolbayval, Zöldhelyivel, Tolnayval és Bányással. Rendes helyárrakkal. Napibérlet 9. szám C. Sorozatszám 39.

Csütörtök este: Ártatlan Don Joan. Sarkadi Aladár vendégjátékával. Premier helyárrakkal. Napibérlet 10. szám A. Sorozatszám 40.

Péntek este: Szerencsetánc. Sarkadi Aladár vendégjátékával. Premier helyárrakkal. Napibérlet 11. szám B. Sorozatszám 41.

Szombat délután 3 órakor: Fekete gyémántok. Olesó helyárrakkal. Sorozatszám 42.

Szombat este 8 órakor: Pillangó kisasszony. Kelmay Ilona és Vajda László szerződött tagok bemutatkozásával. Premier helyárrakkal. Premierbérlet 5. szám. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják. Sorozatszám 43.

Vasárnap délután 3 órakor: Tatárjárás. Sarkadi Aladár vendégjátékával. Mérsékelt helyárrakkal. Sorozatszám 44.

Vasárnap este 8 órakor: Szerencsetánc. Sarkadi Aladár bucsuföllépésével. Premier helyárrakkal. Napibérlet 12. szám C. Sorozatszám 45.

Táray Ferenc Budapesten. A kolozsvári Magyar Színház népszerű művésznének budapesti nagy sikereiről újabb távirati tudósításunk számol be. A vasgyárosban aratott nagy siker után szombaton este Herczeg Ferenc Bizancában lépett föl a Nemzeti Színház színpadán. A budapesti sajtó egyhangú elragadtatással ír erről a fellépéséről és a lapok megemlékezéseiket szinte mindannyian azzal végzik, hogy a Nemzeti Színház kiváló erősségét nyerne Táray szerződésével. A beavattak azonban arról tudnak, hogy Táray nem a Nemzetihez, hanem egy évre a Reneszansz-színházhoz szerződik és csak azután megy át a Nemzetihez. Bármennyire is őszinte örömmel látjuk Táray Ferenc budapesti sikereit, örömlünk mégis letompítja az a tudat, hogy Tárayban egyik legnagyobb drámai erejét veszíti el a kolozsvári színjátszó művészet.

A színházi iroda hírei:

Ennek a hétnek a műsoron három estét tölthet a Szerencsetánc. A közönség olyan érdeklődést tanúsít az előadások iránt, a minő a Bajadér óta nem volt. Az érdeklődés oroszlánrésze valószínűleg Sarkadi Aladárnak szól, aki parádés szerepét fogja benne eljátszani. A Szerencsetánc keddi esti reprizét premierbérletben, a pénteki második s a vasárnap harmadik előadást rendes napibérletben tartják meg. — Az idei évad első nagy irodalmi és művészi szenzációja a Névtelenek hétfői esti premierje lesz. Lenormandnak ez a 14 képből álló drámai műve diadalmasan járta be az egész világot. A próbák két hét óta folynak már a Névtelenekből az igazgató rendezése mellett. A szereposztás elsőrangú. — A szereposztás érdekessége, teszi rendkívül vonzóvá a Hazudik a muzikaszó szerda esti reprizét. Kolbay Ildikó, Zöldhelyi Anna, Tolnay Andor, Bányász István fogják a népszerű operett szerepeit játszani. — A Pillangó kisasszony szombati előadásának keretében fog bemutatkozni a színház operaegyüttesének két új erőssége: Kelmay Ilona és Vajda László.

MOZGÓK MŰSORA

Egyetem-mozgó: Kedd, szeptember 18-án: Róma szíve.

Uránia-mozgó: Kedd, szeptember 18-án: Sámson, az óriás.

Apolló-mozgó: Kedd, szeptember 18-án: Egy kokott karmái között.

Közgazdaság

Tiltakozás az uzorabíróság súlyos ítéletei ellen. Az elmúlt csütörtökön egy rendőrkapitány a kolozsvári Palace-kávéházban kifogásolta, hogy a főpincér hat lejt számított egy tejeskávéért, egy leit a habért és két lejt két kifliért. A vendég feljelentést tett az uzorabíróságnál a kávé ellen. A mai napon a Muntean bíró elnökle mellett működő uzorabíróság Breiner József, a Palace tulajdonosa ellen lefolytatta a tárgyalást. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara írásos szakvéleménye szerint a kávéért a kiadások felszámítása után jogosan lehet hét lejt tizenhét banit követelni. A vendéglősök országos szervezetének elnöke, Décsői Lázár Aurél kiszámította, hogy az összes rezi felszámítása és joga an felszámítható harminc százalék haszonnal együtt a kávé hét lejt nyolevannegy baniba kerül. Az ügyesség szakértője, Balázs kamarai főtitkár nyole lejt tizenhat baniban állapította meg azt az árat, amit az uzoratorvény rendelkezései szerint is követelhet a kávé. Az uzorabíróság a szakvélemények ellenére Breiner Józsefet, tekintve hogy eddig büntetve nem volt, az enyhítő szakasz igénybevételével háromezer fő és ezer lejt mellékbüntetésre ítélte. Ítéletében kimondotta, hogy a pincérszázalékot és a luxus dót nem szabad figyelembe venni. Az ítélet ellen felebbezésnek nincs ugyan helye, mindazonáltal a kávék és vendéglősök ipartestülete, hivatkozással a törvény ötödik és a végrehajtási utasítás kilencedik szakaszára, memorandumot nyújt be a törvényszéki elnökhöz és ki fogja fejteni ebben azokat az okokat, amelyek alapján az uzorabíróság ítéletét nem tartja helyesnek.

A kávék és vendéglősök elhelyezési irodája megnyit. Megirtuk, hogy a kolozsvári vendéglősök és kávék ipartársulata elhelyezési intézetet léptet életbe. Az iroda a hétfői nappal kezdte meg működését és már az első napon tizenöt munkanélküli kért elhelyezést. Az összes jelentkezőket még a mai napon el tudták helyezni és pedig a kollektív szerződés feltételei mellett.

Pincértanonc-iskola Kolozsváron. A kolozsvári vendéglősök és kávék ipartársulata szeptember 14-én elnökségi ülést tartott, amelyen a szervezkedés több pontjára nézve történt megállapodás. A pincértanonc-iskola felállítását végleg elhatározták és valószínűleg már az ősz folyamán meg is nyitják. Az elnökség kedden, szeptember 18-án folytatja tanácskozásait, amelynek során megtárgyalják a cégtáblaadó ügyét is és megbeszélnek a városnak a magyar felirású cégtáblái ügyében hozott határozata ellen való állásfoglalás módjait. Az ipartársulat tagjainak száma állandóan növekedőben van, naponta tíz-tizenöt tag jelentkezik felvételre.

A Banca Naționala csökkenti a visszleszámitolási hitelt. Bukarestből írják: Lapjelentések szerint a Banca Naționala október elsejétől kezdve husz százalékkal redukálja a magánbankoknak eddig nyújtott visszleszámitolási hitelt. A lapok attól tartanak, hogy ez az intézkedés kedvezőtlenül fogja befolyásolni a kereskedelmi életet.

A cukorrépatermelők gyűlése. Az Erdélyi Gazdasági Egylet cukorrépa termelői szakosztálya, mint a termelők szövetsége 1923 szeptember 21-én pénteken délelőtt 11 órakor Kolozsvárt az egylet hivatalos helyiségében (Attila-utca 10.) és szeptember 27-én csütörtökön délelőtt 11 órakor pedig Marosvásárhelyen a vármegyeház nagytermében termelői értekezlet tart. Az értekezlet tárgya a ez évi cukorrépa beváltási árak megállapítása.

NYILTTÉR

E rovatban közöltékért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Értesítjük t. vevőközönségünket, hogy üzletünket e hó 18-án a Cal. Regele Ferdinand és Str. Neculcea (Wesselényi- és Kornis-utca) sarkán épült új palotába helyezük át.

Farkas Ignác cipőáruház.

Tűzifát aprítva és őlszámra szállít Stotter Cal. Reg. Ferdinand 44. Telefon 800

KÉR

A Ferenczvilgyi

cementg
SZ

mielőbbi belépésre
Szatmá

Telefon
2-14

VADÁS

vizvezeték-, es
tás berende
Univerzít
Műhely
(vol
1

Villamos vasaló
Tungsram-féle
szerelési anyag

Weisz

kalap és uridivat áru

megérke
őszi kal

Férfi „Gyukits“
készlet tart Le
I-a nyulászor kemén
I-a gypaju kemény

választék

1353

Engros

Karlsbadi
porcellán
edények,
tábla-üveg.

lámpaárak bármily m

AUSLÄND

Piața M. Viteazul (S)

KERESK
FIGYEL

Külföldi gyári lerakato
választékban fehéráru,
Hosenzeugok, férfi szö

Termész
szépített fő
elsőrendü m
Különlég
Falzöldek
árnyala

KÉRJEN * „FIGARO“ * CSOKOLÁDÉT

A Ferenczölgyi Üveggyár Részvény-Társaság

keres cementgyártáshoz értő szakembert

mielőbbi belépésre. Ajánlatok Oesztreicher Tóbiás Szatmár, címre küldendők.

Telefon
2-14

Telefon
3-84

VADÁSZ & COMP.

vízvezeték-, csatornázás- és villamosvilágítás berendezési vállalat. Üzlet: Str. Universitatii (volt Egyetem-u.) 2
Műhely: Str. Baba Novae (volt Bethlen - utca) 11. szám alatt



Villamos vasalók, főzőedények, csillárok, Tungsram-féle izzólámpák, mindennemű szerelési anyagok állandó nagy raktára.

Weisz Siegfried

kalap és uridivat áruházába Cluj, Cal. R. Ferdinand 6

**megérkezik a legújabb
őszi kalapujdonságok!!**

Férfi „Gyukits“ keménykalap míg a készlet tart Lei	550.—
I-a nyulszőr keménykalap Lei	360.—
I-a gyapju keménykalap Lei	235.—

Nagy választék férfi fehéreneműben!

Engros

Endetail

Karlsbadi porcellán edények, tábla-üveg.



Mindenféle poharak, demyonok, palackok,

lámpaárúk bármily mennyiségben legelőnyösebben

AUSLÄNDER LAJOSNÁL

CLUJ,

Piața M. Viteazul (Széchenyi-tér) 39, Telefon 954.

Szeplő ellen nincsen
Semmi más segítség
Csak a **KAISER-BORAX**
Ehez nem fér kétség

1498

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám
Telefon interurban 2-13 * Sürgöncy: Juvaere. Cluj

Ékszerárugyártás, nagykereskedés

Fogászatl arany és forrasztó * Arany, ezüst és platina-beváltás!

Kienzle és Schwarzwaldi órák képviselője, gyári lerakata

Csak viszontelárusítóknak!

Ággyag és Vegyipari Rt. Szatmár

Gyárt: bőrenyvet, csontenyvet, csontzsirt, mütrágyát, szappant, kocsikenőcsőt, gépszirt, téglát stb. Vesz: csontot, száraz és vizes húsleves, nyers és olvasztott fagygyut

Megérkezett

nagy mennyiségben a palesztinai és görög **ESZRIG, LULEV ÉS MIRTUS** Kizárólag csak nagyban kapható

Hönigsberg N. F. cég déligyümölcs nagykereskedő, Oradea-Mare, Str. Nicolae Iorga (Zöldfa-utca) 1. sz.

Modern üvegcsiszolda és tükörárugyár

PÉCHY ÉS TÁRSA

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD), STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20

„Barzel“ Cluj-Kolozsvár, Piata M. Vit. 13

Fierarie 1480 Vasúzet Telefon 10-49.

בית-הדפוס "קדימה"

(Cluj, Strada Baron L. Pop Nr. 10)

בית-הדפוס העברי המיוחד
בגדלו ושכלולו בכל רומניה הגדולה

מקבל לרבות כל מיני תוצאות
עבריים כמו: ספרים, מחזורים,
סליחות, תפילות, ספרי הלכה וכו',
וכו' באותיות מרובעים ורשי'
מחזורים בתכלית ההודו באותיות
יפות ומאודות ענים ומתקנים
בדקויות משוכות, הזמנות
לסעודות-ישראל, כתב-ידועות
במשפחה וכו'.

שרות מדויקת! * מחירים נוחים!

GÁRDI és TÁRSA

fényképezési műtermei

Cluj-Kolozsvár, str. Saguna
(v. Bartha Miklós-utca) 13

Portrék,
gyermekfelvételek,
nagyítások

Villamostelepek

építését garancia mellett vállalja:

Zsigmond János

elektrotechnikai vállalat és mérnöki irodája

Cluj-Kolozsvár, Str. Vlahuța (volt Bólyal-u.)

Ujjonnan berendezett modern nagy gépjavitó-és tekercselőműhely. Szakszerű javítások és áttekeresések. Gyenge áramu és magas feszültségű berendezések. — Hálózatok tervezése és építése

KERESKEDŐK FIGYELMÉBE

Külföldi gyári lerakatok. — Óriási nagy választékban fehéraru, Frenchek, zephírek, Hosenzeugok, férfi szövetek, flanelek stb.

Textil-Import

engros áruház megnyílt

Legolcsóbb bevásárlási forrás!!

Óriási nagy választékban fehéraru, Frenchek, zephírek, Hosenzeugok, férfiszövetek, flanelek stb. — Külföldi gyári lerakatok,

Oradea-Mare, Strada Nicolae Iorga (volt Zöldfa-utca) 6

Természetes és
szépitett földfestékek
elsőrendű minőségben
Különlegesség:
Falzöldek minden
árnyalatban

Astra festékgyár Cluj-Jucul de jos

Központi iroda:
Cluj, Strada Regina
Maria 25.
Telefonszám: 2-41
Sürgöncim:
Astra, Cluj

EGÉSZ LAKBERENDEZÉSEKET, RÉGISÉGEKET ÉS ZONGORÁKAT, ÉKSZEREKET VESZEK, ELADOK

★ STERNBERG J. ★ ORADEA-MARE. PIATA UNIRII

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 2 lei. Vastagabb betűvel szedett szavak 3 lei. Legkisebb apróhirdetés díja 10 szögig — 20 lei. Jelíges hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetésekkel a kiadóhivatalban vehetők át. Vidékiek a kívánt címre továbbíthatnak. Erre a célra a hirdetés díjon kívül 2 lei 60 bani bélyegkötség fizetendő.

Hamis fogakat, brilián-sokat, aranyat magas árrban veszek Kohn ékszerész Oradea-Mare 6210

Ein jüdisches Fräulein, die der deutschen Sprache vollkommen mächtig ist, wird als Erzieherin mit gutem Gehalt sofort aufgenommen

Reflektanten mögen ihr Offert an Kleiderhaus M. Neumann succ. Braşov, Klostersgasse 21. senden.

Kezdőknek és haladók-nak német, francia és angol tanfolyam nyílik. Magán-órák is. Értekezni lehet naponta 1—3-ig Szeszgyár-utca 7. alatt. 6228

Reflektanten mögen ihr Offert an Kleiderhaus M. Neumann succ. Braşov, Klostersgasse 21. senden.

Tiszta fajkutyakölykök — foxit v. drótszőrűt — vennék. Cím a kiadóban

Remington írógép jó állapotban, olcsón eladó. Cím a kiadóban.

Ólomhamu körülbelül 150—200 kg jutányos áron eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Marx „A tőke“ (Das Kapital) című kétkötetes műve, teljesen új, felvászoktésben, eladó. Cím a kiadóban.

Híteltudósító iroda in-formátöröket keres minden városból, a legkisebb községből is. Cím: Cluj, Postafiók 127. 6250

Intelligens fiatalember lakást keres, esetleg ellátással. Leveleket „Iparos“ jellegre a kiadóba. 6247

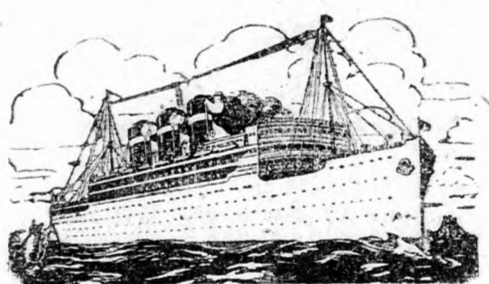
Nevelőnőt keresünk 10—12 gyermek mellé angol, német, héber és zongoratudással. Fizetés meg-egyezés szerint, azonkívül lakás és teljes ellátás. — Ajánlatok Noé Izidor Dej, címre küldendők. 6249

Papucskok jom-kipurra kaphatók Kuhlstocknál, Calea Victoriei 1. (Rigó mellett) 6248

Intelligens kereskedő, 35 éves, nős, 1 gyermeke van, keres állást (vidékre is in natura lakással) mint raktárnok, felügyelő vagy bármilyen más megfelelő családjának kenyeret nyújtó állást, lehetőleg zsidó cégnél. Szíves meg-kereséseket a kiadóhiva-talba kérek. Irodai mun-kákat magyar, német nyel-ven elvégzek. Bérlelzámo-lást végezni képes vagyok. Jelige „Törekvő“ 6244

Csinosan butorozott csendes szobát keres ágy-nemű nélkül Postakert-u. közelében tanárnő. Cím: Postakert-u. 7. ajtó 4. 6241

Intelligens zsidó neve-lőnőt keresek, aki német, román és héber nyelvet bírja 5, 7 és 9 éves gyer-mekeimhez. Fizetési igény-nyel ajánlatot Blum Jakab Nagyvárad, Lázár Vilmos utca 1. kérek. 6240



Fabre-Line

FRANCIA HAJÓZÁSI TÁRSASÁG

Közvetlen vonalak — átszállás nélkül —

Constanța-Newyork

között és tranzitó Kanada felé.

A „MADONNA“ hajó indul október 8-án.

Külön hajójáratok

Constanța-Jaffa-Marseille

között.

A „BRAGA“ gőzös indul október 6-án.

Információk és jegyek kaphatók:

Fabre Line Bukarest, Pasagiul Comoedia

Felvilágosítást nyújt még: Reclama Cluj, A. Iancu 3.

Advertisement for NUSSBAUM TESTVÉREK, TARGU-MUREŞ—MAROSVÁSÁRHELY. Includes text: Erdélynek legdusabban felszerelt rövid-, nürnbergi-, díszmű- és játékaru nagykereskedése. Telefon interurban 200. Eladás csak viszonteladóknak!

Advertisement for Mig a készlet tart! featuring Rosenzweig Antal. Includes text: Egy teljes eszrog-garnitúra. A „KADIMA“ KIADÓVÁLLALATNÁL. Kolozsvár. Egy pld. ára 30.— lej. Ötven pld. rendelésnél 25.— lej.

Advertisement for A Bürger sörgyárban eladó 11 darab teljesen ép tölgyfakád. Includes text: 30 hektoliter. Szilvagyűjtéshez kiválóan alkalmas. Értekezni a sörgyár irodájában, Marosvásárhelyen.

Advertisement for S. Eisenstädter Cluj, Calea Victoriei 2 Szőrmeárúház. Includes text: Sportkabátok és bundákban nagy választék. Figyelem a pontos címre!

Advertisement for Iroda-berendezések KOPENETZ. Includes text: gépzeműi asztalos-műhelyében olcsón szerezhetők be. Cluj Honvéd-u. 92.

Advertisement for Grünwald üvegcsiszolda és tükörgyár. Includes text: Tükrök és butorüvegek minden méret és modell szerint készülnek. Épületüvegezési vállalat — Ujrafoncsorozás — Finntükrök Oradea-Mare Strada Gorilsky 16. szám

Kadima Nyomda- és Kiadóvállalat R.-T. nyomása Cluj, str. Baron L. Pop (volt Brassay-utca) 13 szám.

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL ÉS NYOMDA Cluj, Kolozsvár, St. Bar L. Pop (Brassai-utca)

Te fon: Szerkesztős és kiadóhivatal — 9 Zs. N. Sz. — 5

A kéziratok kizárólag szerkesztőségnek küldendők. Kéziratokat nem adunk vissza

Cluj-Kolozsvár —

Abban a harc ság iskolájáért, a zs nős meglepetéssel, s ur. Meglepetéssel, s Tévedés ne essék: vissza, újabb rende egyszerűen — bej tanácsban. Bejelent rendeleteit, melyek héber tannyelvének lehetetlenségre köte minden átmenet ne a tanulók által meg folyják a tanítás; ről sem szólt, sőt tanítási és tanulni Anglia és a bigott tette a „vasárnapi söt helyesebben, tegnap megtartott tanévtől kezdve a és második osztály osztályokban napo legyen a román ny ban román nyelver történelem és a rom

Tehát ezt jav ur s a minisztertan vaslat felett, mert manyozni akarja e minisztertanács még mérsékelte és alátám De hát akk utóbbi hónapok so kos rendeletének m akkor milyen felh Anghelescu miniszr hogy zsidó iskol szabad héberül losan megállapított erkölcsi alapon ke kobozza a korábbi désre hivatkozva e amikor legfeljebb l telező román nyelv ha — a miniszter jesztett javaslatot t butban már első é a latin nyelv tanít gát a román nyelv elismert eredménny lelésséggel rendelté átmenet se legyen a román nyelvü ta minden pedagógia

De minek t üléséről kiadott Angelescu miniszte bizonyítéka annak, kiadott rendeletet tudjuk, nem lesz felvesse a politikai jól tudjuk, hogy h kibujni e politikai lament, se más té itéletet az erkölcsi ben ezennel gyerr cíóinkhoz való rag ért, az emberiség l missziós szent jogá miniszter urat. El suk, hogy önkény ogot kobozott el magasabb végrehaj lásokkal korlátozha marasztalásunk ité meg akkor, amó gyi miniszter val